Ps.11. impugnãtes vndiq; eã: Iniqui em̃ in circũitu ambulãt. Sz q: omnis defensio est a deo/subliũgit: a Et dñs in circũitu ppli sui: q̃si murus ex omni parte ꝓtegẽs. Esa.xxvj.a. Urbs fortitudinis nostre sion: saluabit ponet in ea murus ⁊ antemurale. Zach.ij.b. Ego ero ei ait dñs murus ignis in circũitu. Et ne putaret aliq̃s q̃ nõ sp/sed ad tẽps ꝓteget dñs populũ suũ: ideo addit:

Ps. tplebis sue

Ps. tverclinãt

a itu ei⁹/⁊ dñs i circũitũ †ppli
b sui: ex hoc nũc ⁊ vsq; i sęcu-
c lũ. Quia nõ †relinquet dñs
e virgã pctõr sup sortẽ iu-
f stor: vt nõ extẽdãt iusti ad
b iniqtatẽ man⁹ suas. Bñfac
i dñe: bonis et rectis corde.

b Ex hoc nũc et vsq; in sęculũ. i. sp ⁊ ꝓtinue. Matth. vltl. d. Ecce ego vobiscũ sũ oib⁹ diebus vsq; ad ꝓsumationẽ sęculi. Et iõ nũq; cõmouebũt:

c Quia ñ relinq̃t/diu: lz ad tẽps aliq̃s relinq̃t: d Dñs virgã pctõr: seu tyrannidẽ. Sic em̃ dr virga/Esa.x.b. Ve assur: virga furor⁹ mei ⁊ baculus ipe ẽ. e Sup sortẽ iustorum. i. sup iustos/sorte electos: vt sint hęreditas dñi. Unde Eph.j.b. In q̃ ⁊ nos sorte vocati sumus. i. sola gra diuina. Dan.xij.d. Stabis in sorte tua i fine diez. Eccl.xliij.c. In diuisione sortis da ⁊ accipe ⁊ iustifica animã tuã. Et q̃re nõ relinquet: f At nõ extendãt iusti ad iniqtatẽ manus suas. i. vt patienẽ ⁊ humiliter ⁊ pacifice sustineãt tribulatiões: intelligẽtes eas esse ad tẽps. Forte em̃ si crederent iusti tribulatiões esse perpetuas/desererẽt iusticiã: murmurando p impatientiã: vel seipsos vindicando p supbiã. Sed ideo nõ deficiũt: q: sciũt q̃ parũ durabũt iste tribulationes: ⁊ merces ꝓ illis erit ęterna. Et ideo dñs pmittit eos tribulari ad tẽps: vt maiorẽ mereant gloriã. Esa.liij.b. Ad punctũ in modico dereliqui te: ⁊ in miseratiõibus magnis cõgregabo te. ij. Cor. iiij.d. Id q̃ in p̃senti est momentaneũ ⁊ leue tribulationis nostre /supra modũ in sublimitate ęternũ glię pondus opabit in nobis. Heb.xij.c. Omnis quidẽ disciplina in p̃senti nõ videt esse gaudij sed męroris: postea aũt fructũ pacatissimũ exercitatis per eam reddet iusticię. Itẽ sic:

c Nõ relinq̃t dñs virgã peccatorũ super sortẽ iustorũ. i. nõ pmittet hęreditatẽ iustor̃ occupari a malis: licz temporalia eor̃ aliq̃n pmittat diripi ⁊ auferri ad ꝓbationẽ eor̃: vt patet i Job.ix.c. Terra data est i manus impij. Et quare hoc facit dñs: f At nõ extendãt iusti: p supbiã aut auariciã: g Ad iniqtatẽ manus suas: aliena scz ꝓcupiscendo: aut p potentiã paupes oppримẽdo: sicut alij diuites faciũt: vt dicit Jacob.ij.b. Nõne diuites p potentiã opprimũt vos: ⁊ ipsi trahũt vos ad iudiciũ? Aut ideo nõ pmittit occupari a malis hęreditatẽ iustorũ: vt ipsi hoc scientes/ f Nõ extẽdant/p impatientiã: g Ad iniqtatẽ manus suas. q.d. vt bñ sustineant. Heb.x.g. Rapinã bonor̃ vestror̃ cũ gaudio suscepistis: cognoscẽtes vos habere meliorẽ ⁊ manentẽ substantiã: nolite itaq; amittere confidentiã vestrã: q̃ magnã habet remunerationẽ. h Bñ fac dñe. Secũda pars: vbi ꝓcat bonis futurã ꝓspitatẽ: ⁊ malis futurã vindictã p̃dicit. Et ꝓmo p̃cat bonis bonũ futurũ. Dicit q̃: Bñ fac dñe. i. bona da dñe tpalia ad sustẽtationẽ/spũalia ad iustificationẽ/cęlestia ad remunerationẽ: i Bonis ⁊ rectis corde. Bonos dicẽ illos q̃ bona faciunt. Rectos corde/illos: q̃ in suis opib⁹ rectã intentionẽ custodiũt. ij. Machab. j.a. Bñ faciat vobis deus ⁊ meminerit testamenti sui q̃ ad abraã/isaac/⁊ iacob locut⁹ est. k Declinantes aũt/a recta via: q̃ boni ⁊ recti incedũt: l In obligatiões: culpę ⁊ pęne: m Adducet dñs: vel p/mittẽdo vel faciendo: n Cũ opantib⁹ iniqtatẽ. q.d. illos q̃ declinãt a recto/punier dñs/sicut illos q̃ opanẽ malũ: Utrũq; em̃ malũ est/⁊ pęna dignũ. s. omissio boni/⁊ trãsgressio mali. Hiere. vj.g. Omnes isti p̃ncipes declinãtes ambulãtes fraudulenter/ęs ⁊ ferrũ: vniuersi corrupti sunt. Esa. xxxj.b. Consurget dñs ꝓtra domũ pessimor̃: ⁊ p̃ auxilium opantiũ iniqtatẽ. Hęc veniẽt malis: Sz q̃d bonis erit/pcludit vno verbo: o Pax sup isrl. i. sup bonis/nũc fide vidętibus deũ: ⁊ tandẽ specie visur⁹. Sup his erit pax. i. christus: q̃ est pax nr̃a: qui fecit vtraq; vnũ: Eph.ij.c. Qui pacẽ ęternitatis dabit sup pacẽ pector⁹. Esa.xxvj.c. Dñe dabis pacẽ nobis. Job.xiij.d. Pacẽ relinq̃ vobis: pacẽ meam do vobis. Esa.xxxij.d. Sedebit ꝓplus meus in pulchritudine pacis. Ibi erit pulchra pax: q: ex nulla pte erit turbatio. Alia em̃ habebit pacem infra: quia caro omnino obediet spiritui. Ñ Aug⁹ de ciuitate dei: Ubi voluerit spirit⁹/statim erit ⁊ corpus. Itẽ pacẽ sup̃: q: aia omnino erit deo obedi

k Declinãtes aũt i †obligationes adducet dñs cũ opantib⁹ †iniqtatẽ: pax sup isrl.

Ar. †strãgulationẽ

Ar. †iniusticiã

Ar. †Cũ cõuerterit

ens. Itẽ pacẽ intra: q: ratio ⁊ voluntas omnino ꝓcordabũt. Itẽ pacẽ extra: q: nulla creatura nocebit ei: ⁊ nihil ꝓcupiscet q̃d nõ habeat. Et ita pax erit vndiq; q̃d ẽ pulchritudo pacis ⁊ abũdãtia. Ñ. ē. Fiat pax i virtute tua: ⁊ abũdãtia i turribus tuis. Esa.lxvj.d. Declinabo sup eã. s. hierlm/q̃si flumẽ pacis.

Ps.121.

Cãticũ graduũ. CXXV.

p q r s t

A cõuertẽdo dñs captiuitatẽ sion: facti sumus sicut ꝓsolati.

A cõuertendo ⁊c. Expositio Ps. CXXV.

In p̃cedẽti psalmo egit ꝓpha de cõfidentia viri iusti: q̃ ꝓpter firmitatẽ mõti sion cõpar̃: In hoc aũt psalmo agit de consolatione reuertentis a spũali captiuitate. Ñ sicẽ sextus gradus est confidentia de auxilio dei: ita septimus est consolatio de reuersione spirituali. Titulus: Canticũ graduum. i. lętitia habita de reuersione captiuitatis/supple cõtinetur hic. Intentio monet ad gaudiũ pro spirituali liberatione. Modus. Bipartitus est psalm⁹. Primo magnitudo facti ex magnitudine gaudij ondik. Secũdo orat illã reuersionẽ: ⁊ quid in ea futurum sit ostẽdit: ibi: Conuerte domine.

Partitio psalmi

Quadruplex captiuitas

Uerũtã ẽ captiuitas { Materialis. Spũalis. Cęlestis. Miserabil. | Captiuitas materialis: q̃ captiuati fuerẽt filij isrl. Primo a nabuchodonosor. iiij. Regl. xxv. Secundo a romanis: De qua Lucl. xix.g. Veniẽt dies in te ⁊ circũdabũt te: ⁊ coangustabũt te vndiq; ⁊ ad terrã ꝓsternẽt te/⁊ filios tuos q̃ in te sũt. Itẽ est captiuitas spũalis bona: qua p fidẽ intellect⁹ captiuat in obsequiũ christi. ij. Cor. x.b. In captiuitatẽ redigẽtes oẽm itellectũ in obsequiũ christi. Itẽ est captiuitas cęlestis. Eph. iiij.b. Ascendẽs christus in altũ/captiuã duxit captiuitatẽ. Itẽ est captiuitas miserabilis: qua pctõres a diabolo captiuant: ⁊ in seruitutẽ pessimam redigunt. Esa.v.d. Propterea captiuus ductus est ꝓplus meus: q: nõ habuit scientiã. Ro. vij.d. Uideo aliã legẽ in membris meis /repugnantẽ legi mentis meę ⁊ captiuantẽ me in lege peccati. De hac liberat dñs suos. Ñ Esa.xlix.g. Hęc dicit dñs: ęquidem ⁊ captiuitas a forti tollet: ⁊ q̃d ablatũ fuerat a robusto saluabit. Et de ista liberatione hui⁹ captiuitat⁹ agit hic: Ñ in psona liberator̃ dicit: p In conuertẽdo. i. cũ ꝓuerteret: q Dñs: q̃ solus potest: r Captiuitatẽ sion. i. filios sion. i. ecclię: qui captiuati fuerẽt venundati sub peccato: s Facti sumus/nos liberati: t Sicut consolati. i. vere consolati. Hoc loco/sicut/nõ dicit similitudinẽ: ꝑ ꝓpritatis expressionẽ. Sicut cũ dicitur: Iste facit sicut iustus: in quo iustus non negat: sed q̃d vere est ostendit. Similiter Job. j.b. Quasi vnigeniti a patre. i. vere vnigeniti. Innuit aũt quędã diminutio ꝓsolatiõis: per hoc q̃ dicit: sicut cõsolati: ⁊ nõ simpliciter cõsolati: Qz diu em̃ iusti sunt in hoc mundo/gemunt in re: sed consolant in spe: Cũ autem transierit res gemitus: veniet plenũ gaudium: ⁊ tunc nõ erit necessaria consolatio: quia miseria nulla erit: Sz modo est necessaria/⁊ modo habet in spe. Sed spes quę differtur/affligit animã: vt dicit Prouerb. xiij.b. ideo bñ dicẽ: s Facti sumus sicut ꝓsolati. i. vere ꝓsolati: sed nõ plene/ꝓpter dubitationẽ/⁊ gaudij dilationem. iij. Regl. xx.b. Non glięt accinct⁹ ęque vt discinct⁹. Przterea oĩs ꝓsolatio p̃sens respersa est multis amaritudinib⁹. Ñ Aug⁹ in libro ꝓfessionũ: Oẽs iocũditates meas respsisti dñe amaritudinib⁹: vt q̃rerẽ sine offensione lętari:

sine offensione lętari: ⁊ nō inuenirem nisi in te dñe. Et Boe/
cius. Nullus ade cōpositę felicitatis est/qui non cū aliqua
parte sui status rixet. De hmōi cōuersione dr Amos.ix.d.
Cōuertā captiuitatē ꝓpli mei israel. Osee.vj.d. Inda pone
messē tibi: cū ꝓuertero captiuitatē ꝓpli mei. Sedk: a Tūc
.i. in illa ⁊ ex illa ꝓuer/
sione: b Repletū
est gaudio: nō va/
no/s vero: nō carna/
li/s spūali: c Os
nostrū: cordis. s. non
corporis: De quo. s.
Ps.80. Api os tuū et iplebo
illud. Et Matth. xv. b. Quę ꝓcedūt de ore/de corde exeūt/
⁊ ea coinqnant hoiez. Constat q nō intelligit de ore corpis:
quia si nomino furtū vel adulteriū/vel aliud huiusmodi: nō
ideo immundus sum: sed dū cogito ⁊ corde tracto talia/etiā
si sileo voce: immundus sum. Unde ibidē quasi exponendo
subiūgit: De corde em exeūt malę cogitationes ⁊c. ⁊ hęc sūt
que coinquinant hominē. Ygitur os cordis est vbi concipi/
tur gaudiū: qd postea linguę officio promitur: Unde sūdit:
d Et lingua nostra exultatione: impleta est/supple.
Matth. xij. c. Ex abundantia cordis os loquit. Job. viij.
d. Deus nō proijciet simplicē: nec pongiet manū malignis/
donec impleat risu os tuū/⁊ labia tua iubilo. Greg⁹. Sicut
ex gaudio cordis sequitur gaudiū oris: sic ex tristicia cordis
sequit tristicia oris. Nam ex fonte sereno/riuulus clarus: et
ex fonte turbato riuulus turbidus emanat. Et nota q est ri/
sus carnalis ⁊ est risus spiritualis. Carnalis triplex. s. vanus/
fictus/manifestus. Vanus est: qui de re inepta oritur: vt qñ
aliquis cadit in lutū: vel quando simia ludit: vl huiusmodi.
De quo Eccē. ij. a. Risum reputaui errorē ⁊ gaudio dixi:
quid frustra deciperis? Fictus est: qui trō in labijs fit/⁊ nō ex
corde procedit: qualē habent amici ficti/qui omnibus applau/
dāt ⁊ amplexant brachijs: cor autē dolos machinatur. De
quo Eccē. xiij. a. loquēs de diuite/dicit: Si necessarius ei fu/
eris/supplantabit te: ⁊ subridēs spem dabit/narrans tibi bo/
na/et dicet: qd opus est tibi: et confundet te in cibis suis do/
nec te exinaniat bis vl ter: ⁊ in nouissimis deridebit te. Pro/
uerb. xxvj. c. Sicut noxius est qui mittit lanceas ⁊ sagittas
in mortē: ita vir qui fraudulenter nocet amico suo: ⁊ cū fue/
rit deprehensus/dicit: ludēs feci. Manifestus est: qui fit cū
cachinno: De quo Eccē. xxj. c. Fatuus in risu inalzat vo/
cem suā. Job. xxix. d. Si quando ridebā ad eos/non crede/
bant: ⁊ lux vultus mei nō cadebat in terra. Seneca. Dentes
tui sint sine sole: risus sine cachinno: incessus sine tumultu:
manus sine desidia. Risus spūalis similit triplex. s. verus/
occultus/manifestus. Verus est: qui ꝓcedit de ꝓscientia bo/
na. ij. Cor. j. c. Gloria nostra hęc est/testimoniū cōscientię
nrę. Prouerb. xiiij. b. Cor qd nouit amaritudinē animę suę/
in gaudio eius nō miscebit extraneus. Occultus est/qui cor/
de tenet. Esa. xxiiij. c. Audiuimus gloriā iusti/⁊ dixi: secretū
meū mihi: secretum meū mihi. Esa. lviij. c. Replebit domi/
nus splendoribus animā tuā: ⁊ ossa tua liberabit. Job. xvj.
e. Iterū veniā ad vos: ⁊ gaudebit cor vestrū. Manifest⁹ nō
debet haberi hic vel modo: sed in futuro. Eccē. iij. a. Tem/
pus flendi ⁊ tp̄s ridendi. Luc. vj. d. Beati qui nunc fletis:
qm̄ ridebitis. Prouer. vlt. d. Ridebit in die nouissimo. Se/
quit: e Tūc. s. post ꝓuersionē/⁊ nō añ: f Dicēt/con/
uersi p̄ gaudio: g Inter gentes: nōdū ꝓuersas: vt cō/
uertant. Apoc. vlt. d. Qui audit/dicat veni. Osee. j. d. In
loco vbi dicet eis: nō ꝓpl̄us meus vos: dicet eis: filij dei vi/
uent. Zach. viij. d. In die illa apprehēdēt fimbrias viri iu/
dęi/dicētes: ibim⁹ vobiscū. Vl f Dicēt iter gētes. i. aliq
de gentib⁹/nōdū ꝓuersi/admirādo ⁊ ꝓgaudēdo: h Mag
nificauit dñs facere cū eis. s. ꝓuersis pctā dimittēdo:
virtutes ꝓferendo: in filios adoptādo: miracula p eos opan/
do: gloriā ꝓmittēdo. Ro. viij. f. Quos p̄destinauit hos ⁊ vo
cauit: ⁊ q̄s vocauit/hos ⁊ iustificauit: ⁊ q̄s iustificauit/hos ⁊
magnificauit. Judith. xiij. d. In omni gēte/q audierit nomē
tuū magnificabit sup te deus israel. Et est firmū testimoniū
ab aduersarijs. Deut. xxxij. e. Nō est de⁹ noster vt de⁹ co/
rū: ⁊ inimici nostri sūt iudices. Ita dicent de alijs: ⁊ etiā de
seipsis post ꝓuersionē suā/dicent: i Magnificauit. i.
magna fecit: k Dominus: cui subest posse cum vult:
l Nobiscū. i. nobis
ipsis cō pantib⁹: iuxt
illud Aug⁹. Qui crea/
uit te sine te: nō iustifi
cat te sine te. j. Cor. Al. tiocūdati
iij. b. Dei adiutores
sum⁹. Illa aūt q fecit
dñs cū pctōrib⁹ ꝓuer/
sis/sūt pctōr remissio: ꝓtutū collatio: piculor euasio: crebrę
visitatiōes ⁊ ꝓsolationes ⁊ illuminatiōes. Et de his nobis
factis: m Facti sumus lętātes. Nō dicit/lętati sum⁹:
sed/facti sum⁹ lętātes: qr q facit bñficiū/facit ⁊ gaudiū:
et q eos liberat/eosdē lętificat. Tob. xij. b. Benedicite deū
cęli: ⁊ coram omnib⁹ viuentib⁹ ꝓfitemī illi: qr fecit nobiscū mise
ricordiā suā. Inter oia magna q fecit nobiscū dñs vñ lętādū
est/fuit pmagnū/q fecit se deū hoiez: matrē suā virginē: mē/
tē humanā sup his credibilē. Uñ. s. Cātate dño canticū no/ Ps.97.
uum: qr mirabilia fecit. Joel. ij. e. Noli timere terra. i. ec/
clesia vel beata virgo: sed exulta ⁊ lętare: qm̄ magnificauit
dñs vt faceret. Hoc magnū ostēdit/Esa. vij. c. Ecce virgo
ꝓcipiet ⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. i. nobiscū
de⁹. i. in natura nostra deus. Hęc est causa maxima gaudij
nostri. Esa. lxj. d. Gaudēs gaudebo in dño: ⁊ exultabit aia
mea in deo meo. Cañ. j. a. Introduxit me rex ī cellaria sua (
dicit eccl'ia) exultabimus ⁊ lętabimur in te. Sedk: n Cō/
uerte dñe ⁊c. Secūda pars: in q orat ꝓuersionē captiui/
tatis ꝓpha in ꝓsona generalis iusti: Et de q iam quasi facta
gaudens laudauerat: nūc quasi futurā orat: quia qd factum
erat in dei ꝓsciētia/futurū erat in rex existentia: vel in par/
te facta erat/in parte futura. De facta gaudebat: pro futura
orabat. Uel certe p tota ꝓuersione orat: vt qd nōdū factū ē
fiat: ⁊ qd factū ē/ipse q fecit custodiat. Quia vt dicit Greg⁹:
Cito bonū amittit/nisi a largiēte custodiat. Dicit q iustus:
n Conuerte dñe captiuitatē nostrā. i. illos q de no/
bis adhuc captiui tenent sub diabolo ⁊ sub pctō: a q captiui/
tate nemo potest liberare nisi solus de⁹. Et hoc inuit p ipsū
modū loquēdi: Sic infirm⁹ q nō potest se iuuare nec videt q
iuuare possit nisi solus medic⁹/dic ei: Cōuerte me bone me/
dice: qr nō possū me mouere/tu sol⁹ potes. Esa. xlix. g. Nū/
qd tollet a forti p̄da: aut qd captū fuerit a robusto/saluū esse
poterit? Quia hęc dicit dñs: ęquidē ⁊ captiuitas a forti tol/
let: ⁊ qd ablatū fuerit a robusto saluabit. In hanc captiuita/
tē ponit se homo/qui gratis se vēdit diabolo: ⁊ dñs sola gra
sua eū liberat. Esa. lij. a. Hęc dicit dñs: grat⁹ venūdati est/⁊
sine argēto redimemi: Nō tñ sine pcio. Dictū modū cōuer
siōis quē desiderat oñdit/dicēs: o Sic torrēs/cōuertit
ī austro: sic conuerte nos. Et est satis congrua similitudo:
Nā sicut aquilo ventus frigidus aquas ligat ne currāt/sed
stant ꝓgelatę in glaciē: austro ꝓo q est ventus calidus/flāte/
soluit glacies: ⁊ sic fluunt ⁊ currūt aquę magno ipetu: Sic
diabolus qui p aquilonē significat suggerēdo peccata ligat
ad modū glaciei mētes hoim/ne currāt ad patriā: sed spiritu
sancto flante/qui per austrū designat/liquescūt mentes pri⁹
congelatę: ⁊ cū magno impetu currūt ad patriā. Et hoc est
qd dicit Eccē. iij. b. Sicut in sereno glacies soluent pecca/
ta tua. Ideo dicit sponsa/Cañ. iiij. d. Surge aquilo et veni
auster: perfla hortū meum et fluent aromata illi⁹. Eodē. v.
b. Anima mea liquefacta est: vt locutus est dilectus. i. filius: Ps.147.
qui loquit gratiam inspirando. Ps. Emittet verbū suum/
deus pater. i. filium: ⁊ liquefaciet ea. i. corda prius gelata:
flabit spiritus eius ⁊ fluent aquę. Esa. lx. a. Tunc videbis ⁊
afflues ⁊ mirabitur: ⁊ dilatabit cor tuū: qñ conuersa fuerit ad
te multitudo maris. i. peccator. Post conuersionē debent
insistere conuersi bonis operibus: vt sic possint redimere tē/
pus amissum: et promereri gaudiū ęternū: Ideo sequitur:

Tūc replętū est gaudio os nrm: ⁊ lingua nra exultatione. Tūc dicēt iter gētes: magnificauit dñs facere cū eis. Magnificauit dñs facere nobiscū: facti sumus lętātes. Conuerte dñe captiuitatē nraz: sic torrēs in au/

Est risus carnalis ⁊ spūalis
Risus carnalis triplex
Risus spūalis triplex

a Qui seminãt/opa bona: b In lachrymis.i.ĩ hac vita lachrymosa: Vñ ⁊ vallis lachrymarꝝ appellat: c In exultatiõe metẽt/fructũ ęternę beatitudinis: quẽ colligẽt ex operibus bonis. Matth.v.a. Beati qui lugent: qm̃ ipsi cõsolabunt. Esa.lxj.a. Dabo cozonã ꝓ cinere: oleũ gaudij ꝓ luctu: palliũ laudis pro spiritu męroris. Sunt autẽ multi qui seminant: Mã

Seminat { Deus / Diabolus / Hõ { Malꝰ / Bonꝰ

Seminat aũt deꝰ ꝯtutes ⁊ dona ĩ ꝛra cozdis humani. Matth.xiij. c. Sicꝛ factũ ẽ regnũ

a stro. Qui seminãt in lachry
b mis: in ꝯexultatione metent.

cęlorꝝ hoĩ q̃ seminauit bonũ semẽ ĩ agro suo. De hoc semine colligit fruges bonorꝝ operũ. Vñ Urbanꝰ papa: Dñe pat seminator casti ꝯsilij/suscipe seminũ fructꝰ/q̃s in cecilia seminasti. Itẽ seminat iustos hoĩes in mũdo. Esa.j.c. Nisi dñs reliquisset nobis semen. Glo.i.aplos: quasi sodoma fuissemus. Itẽ seminat verbũ doctrinę. Lucꝰ.viij.a. Exijt q̃ seminat seminare semen suũ. Itẽ seminauit filiũ in vtero ꝯginis. Joh.xij.d. Nisi granũ frumẽti cadẽs in terra mortuũ fuerit: ipsũ solum manet. Gen.xxij.d. In semine tuo bũdicent oẽs gẽtes. Et aplus exponit q̃le sit hoc semẽ/Gal.iij.c.dicẽs: Abraę dictę sũt ꝓmissiões ⁊ semini eiꝰ: nõ dicit/⁊ seminibus q̃si in multꝰ/sed q̃si in vno: ⁊ semini tuo q̃ est christus.

Diabolus — De hoc semine collecta est oĩs seges iustorꝝ. Diabolꝰ ꝯo seminat iniq̃s suggestiões/vñ crescit seges vitiorꝝ ⁊ ꝯcupiscẽtiarũ malarꝝ. Matth.xiij.c. Cũ dormirẽt hoĩes/venit inimicus hõ/⁊ supseminauit ẕiçania in medio tritici. Itẽ seminat

Malus homo — malus hõ opa carnis/vñ ꝓuenit seges corruptiõis. Gal.vj. b. Quę seminauerit hõ/hęc ⁊ metet: qm̃ si seminat in carne/

Bonus homo — de carne metet corruptionẽ. Itẽ seminat hõ bonꝰ opa iustiçię. Osee.x.d. Seminate vobis in iustiçia/⁊ metite in ore misericordię. Jacob.iij.d. Fructꝰ iustiçię in pace seminat. Itẽ seminat opa misericordię. Eccꝭ.xj.c. Mane semina semẽ tuũ ⁊c. Itẽ seminat semia doctrię. Esa.xxxij.d. Vti q̃ seminat sup oẽs aq̃s inecrẽtes pedẽ bouis ⁊ asini. i. ꝯiũgẽtes ĩ fide iudęos ⁊ gẽtiles. Eodẽ.xxvij.b. Qui egrediẽt ĩpetu a iacob. i. a sctõ iacobo: ĩplebũt faciẽ orbis semie. Et dr̃ bonꝰ hõ seminare ꝯ

ꝯditiõe bo/ seminatoris

silitudinẽ: Mã sicut ille q̃ seminat eligit bonũ semẽ vt illõ seminet: sic bonꝰ hõ eligit bona ꝯba q̃ ꝓdicet: bona opa q̃ faciat: bona dona q̃ tribuat. Gen.xliij.c. Sumite de optimis ꝛę fructibꝰ ĩ vasis vr̃is: ⁊ deferte viro munera. Prouer.iij. b. Honora dñm ò tua substãtia: ⁊ ò ꝓmitq̃s oim frugũ tuarũ. i. de meliorib⁹ bonis tuis. Gal.vj.b. Quę seminauerit hõ hęc ⁊ metet. i. si bona seminat/bona metet: si mala seminat/mala metet. Vñ ibidẽ sequit: Qm̃ q̃ seminat ĩ carne sua. i. q̃ facit opa carnis/de carne metet corruptionẽ: et q̃ seminat in spũ. i. q̃ facit opa spũs/de spũ metet vitã ęternã: bonũ aũt faciẽtes nõ deficiamꝰ ⁊c. Esa.iij.b. Dicite iusto/qm̃ bñ: qm̃ fructũ adinuẽtionũ suarũ comedet: Vę ipio in malũ/retributio em̃ manuũ eiꝰ fiet ei. Itẽ q̃ seminat nõ seminat alienũ semẽ/sed suũ: alioquin fructꝰ non erit suus. Eccꝭ.xj.a. Mitte panẽ tuũ sup trãseũtes aq̃s. i. tuũ da paupibꝰ/nõ alienũ. Eccj. xxxiiij.c. Dona iniq̃ꝝ nõ ꝓbat altissimꝰ. Itẽ q̃ seminat eligit terrã in quã seminet: sicꝛ bonꝰ hõ ꝯsiderat cui ꝓdicat aut cui elemosynã donat. Eccj.xij.a. Da bono: ⁊ ne recepis pctõrẽ: bũfac hũili/⁊ ne dederꝭ ĩpio. Luc.xiiij.c. Cũ facꝭ prãdiũ aut cęnã/noli vocare amicos tuos neq̃ frẽs tuos neq̃ cognatos neq̃ vicinos diuitesꝭ: ne forte ipi reinuitẽt te ⁊ fiat tibi retributio: Sz cũ facꝭ ꝯuiuiũ/voca pauperꝭ/debilesꝭ/claudosꝭ/cęcos/⁊ btũs eris: qz nõ pñt retribuere tibi: retribuet em̃ in resurrectiõe iustorꝝ. Itẽ q̃ seminat/manu plena seminat: sic bonus hõ abundant dat. Tob.iiij.b. Si multũ tibi fuerit/abundanter tribue. Itẽ q̃ seminat/hilariter seminat: sic bonus hõ hilariter dat. Eccj.xxxv.b. In oñi dato hilarẽ fac vultũ tuum. ij. Corꝭ.ix.b. Nõ ex tristiçia neq̃ ex necessitate: hilarem em̃ datorẽ diligit deꝰ. Itẽ q̃ seminat ĩ pluribꝰ locꝭ dispgit se-
Ps.111. mẽ: sic bonus hõ pluribꝰ debet dare. Ps. Dispsit dedit pauperibꝰ. Itẽ q̃ seminat/abscõdit semẽ ꝓpt aues: sic bonus hõ abscõdit bona q̃ fac/ꝓpt inanẽ gl̃iaz. Matth. vj.a. Cũ facꝭ elemosynã noli añ te tuba canere: sicut hypocritę faciũt ĩ synagogis ⁊ in vicis/vt honorificent ab hoĩbus: amẽ dico vobis/recęperũt mercedẽ suã: Te aũt faciẽte elemosynã/nescat sinistra tua q̃d faciat dexꝛa tua/vt sit elemosyna tua in abscõdito: ⁊ pater tuus q̃ videt ĩ abscõdito reddet tibi. De his q̃ nõ abscõdũt semina dicit Hiere.xij.c. Seminauerũt triticũ/⁊ spinas messuerũt. Itẽ q̃ seminat/nõ colligit statim: ꝯ expectat vsq̃ ĩ augustũ: sic bonꝰ hõ expectat vsq̃ in futurũ. Ps. Laborẽs manuũ tuarũ quia mãducabis ⁊c. Itẽ: De fructu operũ tuorũ satiabit in futuro/terra. i. aĩa tua. Jacob.v.b. Ecce agricola expectat p̃ciosũ fructũ terrę/patient ferẽs donec accipiat tẽporaneũ ⁊ serotinũ: patientes estote ⁊ vos ⁊ ꝯfirmate corda vr̃a/qm̃ aduẽtꝰ dñi appropinq̃bit. Itẽ q̃ seminat ꝯm quãtitatẽ seminis recipit ò frugibꝰ: sicꝛ bonꝰ hõ. ij. Corꝭ. ix.b. Qui parce seminat/parce ⁊ metet: ⁊ q̃ seminat in bñdictiõibꝰ. i. large: de bñdictiõibꝰ ⁊ metet. i. large recipiet vnusq̃q̃ꝝ ꝓut destinauit ĩ corde suo. Itẽ q̃ seminat/ꝓ vno grano centũ recipit: sicꝛ bonꝰ hõ ꝓ vno centũ. Gen.xxvj.c. Seminauit isaac ĩ terra illa: ⁊ in ipo anno iuenit cẽtuplũ. Matth. xix.d. Omis q̃ reliquerit domũ aut agros ꝓpt nomẽ meum: centuplũ accipiet ⁊c. Multo fortius q̃ dederit ꝓpt nomẽ eiꝰ pauperibus. Itẽ q̃ seminat/ꝓmo remouet spinasꝭ: sicꝛ bonus hõ mundat primo ꝯscientiã suã a peccatis/ne pdat bona q̃ facit. Hiere.iiij.a. Mouate vobis nouale: ⁊ nolite serere sup spinas. Itẽ qui seminat/pluuiã vel rozẽ desiderat: sicꝛ bonus homo gratiam. Job.xxxvij.b. Frumentũ desiderat nubes. Esa.xxx.e. Dabit semini tuo pluuia vbicũq̃ seminauerꝭ in terra: ⁊ panis frugũ terrę erit vberrimus ⁊ pinguis. Itẽ qui seminat/ꝓpt ventũ nõ dimittit seminare: sicꝛ bonus homo nõ dimittit bona facere ꝓpter verba stultorũ. Eccꝭ.xj.b. Qui obseruat ventũ nõ seminat: ⁊ qui ꝯsiderat nubes nũq̃ metet. Et nota q̃ dicit/ b In lachrymis/pluralit. Mã q̃nq̃ sũt genera lachrymarũ. Et primę quidẽ sunt lachrymę ꝓ incolatu p̃sentis miserię: ⁊ hę potant animã sitientẽ. Ps. Potũ dabis nobis in lachrymis in mensura. Secundę sũt ꝓ stulticia culpę ꝓprię. Hę lauant hominẽ a macula peccati. Ps. Lauabo per singulas noctes lectũ meũ lachrymis ⁊c. Hiere.iiij.d. Laua a malicia corꝛ tuũ hierlm/ vt salua fias. Tertię sunt ꝓ timore gehennę/ Hę refrigerãt animã ab ardore cõcupiscentię. Ps. Eripuit animã meã a morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Quartę sunt pro desiderio patrię. Hę fęcundant animã sterilẽ. Ps. Sup flumina babylonis illic sedimus ⁊ fleuimus. dũ recordaremur tui sion. Ps. Fuerunt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. Quintę sũt ꝓ miseriis ꝓprioꝝ. Hę ĩpinguãt aĩaz: et charitatis pinguedinẽ exterius demonstrãt. Hiere.ix.a. Quis dabit capiti meo aquã ⁊ oculis meis fontẽ lachrymarũ. vt plorẽ die ac nocte interfectos filię populi mei. Hęc quinq̃ genera lachrymarũ/sunt quinq̃ porticus probaticę piscinę hierusalẽ: vbi hostię lauabant: Job.v.a. Habent aũt hę lachrymę effectus quinq̃. Primo quidẽ cogũt deũ dare q̃d petit. Tob.iij.a. Tũc tobias ĩgemuit/⁊ cępit orare cũ lachrymis. Ibi Glo. Oratio deũ lenit: lachryma cogit. Hęc vngit: illa pũgit. Esa.xxxviij.a. Audiui orationẽ tuã ⁊ vidi lachrymas tuas: ecce ego adijciã diebus tuis quindecim annos. q.d. qz fleuisti/facã q̃d petisti. Secũdo tenebras fugant ab aĩa: vt clarius videat in cõtẽplatione. Vñ Greg⁹ sup Job: Oculus lachrymis baptiçata/in ꝯtẽplatiõe videt limpidꝰ. Et ideo significãt p natatoria siloe: vbi cęcꝰ visũ recępit: Job.ix.b. Tertio sacrificiũ bonorꝝ operũ impinguãt. Vñ Ps. Memor sit oñis sacrificij tui: ⁊ holocaustũ tuũ pingue fiat. Gregorꝰ sup Ezech. Holocaustũ aridũ est bonũ opus/q̃d orationis lachrymę nõ infundunt. Quarto diabolũ fugãt ⁊ cõtristant. Ps. Contribulasti capita draconũ in aquis. Exo. xv.b. Flauit spiritus tuus ⁊ operuit eos mare: submersi sũt quasi plumbũ in aquis vehementibus. Quinto ignem inferni extingũt. Eccj.iij.d. Ignẽ ardẽtẽ extinguit aqua. Isidorus. Magna virtus lachrymę: eodẽ momẽto deũ flectit: oculos rigat: corꝛ abluit: ⁊ gehẽnę ignẽ extinguit. Sequitur:

Euntes.q.d.

† Ps.127. Al. † gaudio † Ps.103.

Quinq̃ genera lachrymarũ

Ps.79.

Ps.6.

Ps.114.

Ps.136.

Ps.41.

De effectibus lachrymarũ

Ps.19.

Ps.73.

a Euntes.q.d.ex quo seminantiū in lachrymis tanta erit merces:ideo liberati/euntes.i.pficientes: b Ibāt/de virtute in virtutē.i.pmnue pficiebāt. Job.xv.c. Ego eleg' vos ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructū afferatis. Prouerb.iiij.c. Semita iustorꝝ q̄si lux splendēs pcedit ⁊ crescit vsqꝝ in pfectā diē. Ps. Ibūt de virtute in virtutē ⁊c.

Ps.85.

c Et flebāt:qꝛ adhuc iter miseros erāt et a patria exulabāt: quā tota mēte aspicie bant. Ro.viij.e. Ipi intra nos gemimus / adoptionē filiorū dei expectātes. d Mittētes.i.pmittētes in terrā viuentiū: e Semina sua.i. opa sua/vel dona sua.s.nō de rapina/sed de bono acquisita. f Veniētes aūt/ad iudiciū:qd erit cōmune oīm: g Veniēt/a morte resurgēdo: h Cū exultatiōe:euasis periculis/⁊ inuento portu salutis. Esa.xxxv.d. Veniēt in sion cū laude/⁊ lętitia sempiterna sup caput eorꝝ. Eodē.lxvj. f Venient ⁊ videbūt gloriā meā:⁊ ponā ī eis signū. i Portātes manipulos suos.i.fructꝰ seminū suorꝝ.s.coronā gaudij ⁊ exultationis. Prouer.xj.c. Seminātī iusticiā merces fidelis. Prouer.vltī.d. Date illi de fructu manuū suarꝝ:⁊ laudēt illā in portis opa eiꝰ.

Alt. tin

Eūntes ibāt ⁊ flebāt: mittētes semina sua. Veniētes aūt venient cū exultatione: portātes manipulos suos.

Canticū graduū salomonis. CXXVI.

Expositio Psalmi.CXXVI.

Nisi dñs ⁊c. In pcedēti psalmo/q̄ fuit septimꝰ gradus/actū ē de reditu captiuitatis:q̄ figurata fuit ī veteri testamēto:qd seruit hebdoadi: In ꝗ aūt psalmo agit de spūali ędificatiōe ecclię facta in nouo testamēto: qd seruit ogdoadi. Et cōgruus est ordo:qꝛ de reuersis a captiuitate fit ecclia. Titulꝰ: Canticū graduū salomonis.i. lętitia de ędificatione ⁊ puectu ecclię quā christus ędificauit/est hic. Figurat aūt spūalis ędificatio ecclesię facta per christū/p ędificationē templi factā p salomonē: Salomō enī interpretat pacificꝰ:⁊ christꝰ est verus pacificꝰ:q̄ fecit vtraqꝝ vnū: Eph.ij.c. Et in se lapide angulari ecclias de duobus plis q̄si duobus parietibus construxit. Et ideo huic titulo pter psuetudinē/salomonis/apponit:qꝛ ipse ędificauit tēplū in figura ecclię p christū ędificatę. Sicut q̄ septimꝰ gradus fuit psolatio de spūali reuersione:sic octauꝰ est lętitia de spūali ędificatione:q̄ sequit ex illa : quia reuersus in ędificio ecclię ponit. Intētio monet ascendere. Modus. Biptitus est psalmus. Primo docet nō esse pfidendū nisi in dño: a q̄ solo est ędificatio ⁊ custodia ecclię. Scdo ostendit q̄ sit hęreditas dñi:⁊ quō collecta:ibi: Cū dederit dilectis suis somnū:ecce hęreditas. Me igit alius ędificatorꝝ a christo credere esse:dicit: k Nisi dñs.i.christꝰ: l Ędificauerit/ex viuis lapidibꝰ.i. puersis fidelibus: m Domū.i.ecclesiā:de q̄.s.dixit ascēdēs: Letatꝰ sū ī his q̄ dicta sūt mihi:ī domū dñi ibimꝰ: n In vanū laborauerūt q̄ ędificāt eā/misterio.s.doctores:q̄ sine christo nihil possunt. Unī.j.Corī.iij.b. Neqꝝ q̄ plantat neqꝝ q̄ rigat aliquid est:sed q̄ incrementū dat deus. Sicut q̄ post reditū de egypto salomon templū dñi/⁊ neemias post reditū de babylone:sic post reditū p baptismū vel p pnitentiā/ędificat christus ecclesiā. Unī Job.xxij.d. Si reuersus fueris ad omnipotentē/ędificaberis. Iere.xxxj.a. Rursus ędificabo te:⁊ ędificaberis virgo israel. Et sicut ędificatio a solo dño est :ita custodia: Unī sbdit: o Nisi dñs custodierit ciuitatē.i. ecclias: vbi est ciuiū vnitas/in fide ⁊ charitate vna. Actī.iiij. f. Multitudinis credētiū erat cor vnū ⁊ aia vna. p Frustra vigilat q̄ custodit eā.q.d.sicut doctores ⁊ plati sine christo nō possūt ędificare ecclias:ita nec custodire. Joh. xv.a. Sine me nihil potestis facere. Uerūtī sub christo sunt ędificatores ⁊ custodes. Unī Esa.lxij.b. Super muros tuos hierlm pstitui custodes:⁊ tota die ⁊ nocte nō tacebūt. Eodē.lx.b. Ędificabūt filij peregrinorꝝ muros tuos:⁊ reges ministrabūt tibi. Sed principalis ędificator ⁊ custos est dominus:⁊ ipsius dicit esse omnis domus vel ędificatio.j. Corī.iij.a. Cū q̄s dicat: ego quidē sū pauli:ego xo apollo:nōne homines estis: Quid igit est apollo:qd xo paulꝰ: Ministri eiꝰ cui credidistis. Ego plantaui/apollo rigauit.i.baptiçauit:deus autē incrementū dedit. Itaqꝝ neqꝝ qui plantat neqꝝ q̄ rigat aliqd est:s q̄ icremētū dat deꝰ: Unusq̄sqꝝ aūt pmiā mercedē accipiet fm suū laborē: Dei enī adiutores sumus: dei agricultura estis: dei ędificatio estis. In hac autē ędificatiōe spiritualī pcurrūt omnes virtutes ⁊ dona. Fides/ est fundamentū. Unī Heb.xj.a. Fides est substantia rerū sperandarū. Et bene dicit fundamētū :qꝛ pmo ponit:⁊ fides est prima virtutū. Unī. Prima petit campū/dubia sub sorte duelli/ Pugnatura fides. Itē fundamētū nō videt:⁊ fides est eorꝝ q̄ nō vident. Unī sequit in diffinitione: Argumētū nō apparentiū. Et qd dicit q̄ christꝰ est fundamētū/nō obstat ei : qꝛ christꝰ p fidē habitat in cordibꝰ nostris:⁊ ita p fidē est fundamentū. Unī.j.Corī.iij.c. Ut sapiens architectus fundamentū posui:fundamētū autē aliud nemo potest ponere pter id qd positū est:qd est christus iesus.i.fides eius. Hęc ē enī firma petra:de q̄ dr Matth.vij. d. Descendit pluuia/ venerūt flumina/flauerūt venti ⁊ irruerūt in domū illā/⁊ nō cecidit:fundata enī erat supra firmā petrā. Hoc fundamentū fit ex duodecim lapidibus:quos filij israel accęperūt in iordane: de quibus fecerūt altare dño: Josue.iiij.d. Apocī.xxj.e. Fundamenta muri ciuitatis omni lapide pcioso ornata. Fundamentū primū iaspis :secundū saphirus ⁊c. Duodecim lapides fundamenti/sūt duodecim articuli fidei.i.duodecim ptes symboli apostolici. Sup fidē quattuor parietes.i.cardinales virtutes erigunt : quę nihil nihil valent sine fide. Unī Heb.xj.b. Sine fide impossibile est placere deo. Prudentia ponit in parte anteriori: q̄ futura puidet. Justicia in parte posteriori:quę pterita corrigit. Temperantia a dextris:ne psperis effluamus. Fortitudo a sinistris:ne aduersis deijciamur. Phil.iiij.c. Scio abundare ⁊ scio humiliari: vbiqꝝ ⁊ in omnibus institutꝰ sū:⁊ satiari et esurire ⁊ abundare ⁊ penuriā pati :omnia possū in eo q̄ me cōfortat. Paries anterior pminuat duobus lateribus:⁊ ecōuerso:qꝛ prudentia debet esse tēperans ⁊ fortis:⁊ temperātia ⁊ fortitudo prudentes. Silr posterior paries vtriqꝝ lateri cōiungit:qꝛ iusticia fortis est ⁊ tēperās:⁊ ecōuerso/temperantia ⁊ fortitudo iusta. Itē anterior ⁊ posterior paries se mutuo respiciūt: Mā prudentia iusta est:⁊ iusticia prudens. Si nō esset ista pnerio virtutū/corrueret ędificiū. Jō dicit Hieronymꝰ sup illud Esa.xvj.d. Uenter meus ad moab q̄si cithara sonabit: Qui habet vnā habet oēs. De his aūt dicit Sap.viij.b. Sobrietatē ⁊ sapientiā docet ⁊ iusticiā ⁊ virtutē: quibus vtilius nihil est in vita hoibus. Hi sūt q̄tuor colores in cortinis tabernaculi.s. hiacynthꝰ/purpura/coccus bis tinctꝰ/⁊ byssus retorta: Exo.xxvj. Hiacynthꝰ/prudentia: Purpura/iusticia: Coccus bis tinctus/corpis ⁊ aię fortitudo: Byssus retorta/iterior ⁊ exterior tēperātia siue mūdicia. Sup istos parietes ponit spes:quę est expectatio futurorꝝ bonorꝝ/ex gratia ⁊ meritis pueniēs. Tigna ⁊ laquearia.i.diuersas affectiones psolationū:q̄ firmiter tenēt domū mentis ⁊ psolidant. De his dicit Cañ.j.d. Lectulus noster floridus:tigna domorꝝ nostrarꝝ cedrina:laquearia cupressina. Floridū reddit lectū psciētię /spes odore cęlestium:post q̄s flores expectat fructus. Tigna cedrina sūt imputribilia: ⁊ hę sūt psolationes de spe eternorꝝ bonorꝝ puenientes/quę sūt īcorruptibilia. Laquearia cupressina q̄bus adornat domus:sunt purę ⁊ feruidę affectiones mentis/ex pspectis meritis diuersorꝝ sanctorꝝ:quorꝝ merita ⁊ exempla cogitata/domū mentis distinguūt ⁊ ornāt. Tectū domꝰ est charitas: q̄ omnia tegit. Unī Prouer.x.b. Uniuersa delicta opit charitas. j. Petī.iiij.b. Charitas operit multitudinē peccatorū. De hoc tecto dicit

Partitio psalmi

Ps.121.

Alt. tin vanū borant q̄ custodiunt

Qu attuor ptes cardinales sup fidē erigūt

Spes supponit

Charitas est tectū

k Nisi dñs ędificauerit domū:in vānū laborauerunt q̄ ędificant eam. Nisi dōminus custodierit ciuitatem :frūstra vigilat qui custodit eā.

†In ędificatione spiūali dōmꝰ omnes virtutes pcurrunt ⁊ dona

Fides ē fūdamentum